

Educatie op Groene Schoolpleinen

Kennis en inspiratie middag

12 april 2018 - 12:00 – 17:00u – iPabo Amsterdam

Informatiemarkt

De middag begon met een informatiemarkt in de aula van de iPabo. Hier presenteerden de volgende organisaties en personen hun aanbod:

- ANMEC NatuurMEdiatheek - Biedt de informatie en middelen voor het organiseren van goede activiteiten en lesprogramma's over natuur, milieu of duurzaamheid via een uitleencollectie en advies.
- Amsterdamse Impuls Schoolpleinen - Beleidsambtenaren van de Gemeente Amsterdam lichten de subsidieregeling Amsterdamse Impuls Schoolpleinen toe en delen hun ervaringen met het realiseren van uitdagende groene schoolpleinen.
- Stichting Oase en Springzaad - Stichting Oase zet zich in voor meer natuurrijke tuinen en parken, op alle mogelijke locaties, van 'biotoopschaal tot landschapspark. Hieruit is het netwerk Springzaad voortgekomen, een open netwerk van mensen die samen willen werken aan meer ruimte voor natuur én kinderen.
- Speelnatuur - Suzanne van Ginneken, ontwerper van Speelnatuur, is een verwonderaar die haar liefde voor natuur combineert met zin in beleving. Ze ontwerpt groene schoolpleinen, natuurspeeltuinen, binnenspeeltuinen en beleefpaden. Speelnatuur levert speelaanleidingen en realiseert natuurspeeltuinen van groen schoolplein tot speelbos.
- Ingrid Natuurlijk! - Ingrid geeft advies over het goed gebruiken van de schooltuin voor natuur-, wetenschaps-, voedings- en technieklessen en schreef de methode Onderzoekend Tuinieren die te bestellen is op haar website.
- Gardini - Betrokken bij het ontwerpen en aanleggen van groene schoolpleinen en ontwikkelaar van Het Groene Schoolplein, een digitaal concept dat het groene schoolplein de klas in brengt.
- Tuinen die tot de verbeelding spreken - Marleen van Tilburg ontwerpt, samen met mensen - groot en klein- natuurlijke tuinen waar mensen plezier beLEVEN.

Inleiding

Het programma werd geopend door dagvoorzitter Annette de Vries, makelaar Jong Leren Eten Noord-Holland

ANMEC organiseert deze middag in samenwerking met Springzaad en Oase, omdat wij het als onze opdracht zien om duurzaamheid in het DNA van kinderen te krijgen. Een groene beleef- en leeromgeving helpt daar enorm bij. Een groen speelplein zien we als kans om de verbinding met groen te versterken, er zorg voor te dragen, van te genieten en te leren.

Gelukkig zien we momenteel ook een groeiende aandacht voor de aanleg en inrichting van groene schoolpleinen. Maar we signaleren ook een drempel bij het educatief gebruik ervan: het kan zoveel meer zijn dan een uitdagend speelplein. Daarom verdiepen we ons deze middag in het schoolplein als leeromgeving; hoe betrek je het schoolplein actief in je educatieve activiteiten en – als je vanuit dat doel denkt – hoe beïnvloedt dat dan je inrichting en beheer? Daarmee gaan we deze middag ook praktisch aan de slag. Doel is het opdoen van inspiratie en concrete ideeën en handvatten om daar ook meteen mee aan de slag te kunnen, evenals meer beeld van de hulptrouwen die je kunt inschakelen.

Wie zijn de aanwezigen: 70% heeft kinderen in de directe omgeving en kent ook hun schoolplein. Slechts 3 mensen beschouwen dat plein ook echt als een groen schoolplein en naar hun inschatting wordt eigenlijk geen van die pleinen dan ook nog als echt buitenlokaal gebruikt; het gaat toch vooral om spelen. 50% is verbonden aan een school, 50% is in de een of andere manier betrokken bij het ondersteunen en vergroenen van die buitenruimte.

Dat het onderwerp de aandacht heeft, wordt onderstreept door Bram van Liere. Hij is lid Provinciale Staten en brengt dit voorjaar een initiatiefvoorstel (zie bijlage) in stemming om 1 miljoen euro vrij te maken voor extra ondersteuning van scholen bij het realiseren van groene schoolpleinen, met name in de sociaal-economisch zwakkere wijken. Bram hield een pleidooi hiervoor en deed een oproep tot ondersteuning van dit voorstel en lobby bij politiek.

Lezing Van droom naar daden

Vervolgens was het woord aan Kirsten Barnhoorn – Future Proof Kids

Kirsten is aan haar eerste groene schoolplein begonnen als moeder met expertise als ondernemer. Inmiddels heeft zij 17 groene schoolpleinen gerealiseerd en op basis daarvan een stappenplan opgesteld. Ze geeft veel tips en ideeën voor elke fase van het proces en heeft aandacht voor het mobiliseren van medewerking in je omgeving, van sponsoring tot crowdfunding-acties. Haar gouden tip: knip het op in fases, zorg dat je in brokjes kunt realiseren, vier daar vast een feestje over en betrek op die manier steeds meer mensen om je plan verder en grootser te realiseren. #Durftevragen!

Na de lezing gingen we uiteen in groepen voor diverse workshops.

ONTWERP - Het schoolplein inrichten als groen klaslokaal

Door: Marleen van Tilburg - [Buitenruimte voor Contact](#)

Marleen laat de deelnemers eerst dromen: "hoe ziet het avontuur van het ontwikkelen van een Groen Klaslokaal/Groen schoolplein er voor jou uit?" Vervolgens delen we die dromen met elkaar en praten we verder over wat we willen dat kinderen gaan beleven en leren. Dat niet alleen, maar ook wat je als begeleider van de kinderen wilt leren!

Met deze droom in gedachten neemt Marleen ons mee in de stappen van ontwerp, aanleg en beheer & gebruik.

GEBRUIK – Het schoolplein gebruiken als groen klaslokaal

Door: Marjon van der Steen – [NME Plaza](#)

Na het openen van de zintuigen (geuren worden niet gefilterd, gaan rechtsreeks naar de hersenen. Waarom zou dat zijn? Altijd leuk om over na te denken!) en het bekijken van een filmpje over creativiteit en iPads gaan we naar buiten: het schoolplein verkennen, op zoek naar mogelijkheden voor leren en leven in de realiteit, de echte wereld. We beginnen gemakkelijk met door Marjon aangereikte activiteiten, zoals onder woorden brengen hoe een dennenappel voelt (niet wat het is) en ruimtelijke oriëntatie door allemaal zo te gaan staan dat er overal een meter tussen zit en dit nameten.

Daarna moeten we zelf aan de slag: het redelijk groene plein van de iPabo 'lezen': op zoek naar mogelijke leeractiviteiten met alles wat beschikbaar is in deze buitenruimte. Vervolgens vertalen we dat naar onze eigen pleinen: wat hebben we nodig? Marjon heeft handige hulpjes, zoals schema's welke lessen uit de natuuronderwijs methode je prima buiten op het plein kunt geven en een quick scan om na een buitenles te reflecteren op opgedane vaardigheden en persoonlijke en sociale ontwikkeling.

We bedenken allerlei onderzoeksvragen bij speeltoestellen en leren trucs om metingen te doen met als meetlat ons eigen lichaam. Vooral de boomhoogte meting is goed voor de lachspieren! Zo komen we vrolijk, fris en vol inspiratie weer naar binnen.

BEHEER – De beheer en beleef kalender

Door: Maaïke Kenti - Springzaad

Maaïke geeft een doorkijkje wat het betekent een groen schoolplein te beheren en hoe je kinderen daarbij op een betekenisvolle manier kunt betrekken. De beheer- en beleefkalender is daar een handig instrument bij. Elke school kan 'm op maat invullen, passend bij de eigen buitenruimte en het curriculum. Maaïke geeft mooie voorbeelden hoe het samen met leerlingen beheren van het groene schoolplein eruit kan zien en geeft de tip vooral ook de website www.onsgroeneschoolplein.nl te raadplegen voor goed uitgewerkte voorbeelden van schoolpleinlessen.

GEZONDE VOEDING – Moestuiniëren bij school

Door: Elena Francissen – ANMEC en Marianne van Lier – Stichting Oase

Moestuiniëren bij school, er zijn verschrikkelijk veel redenen om er niet aan te beginnen: pijn in je rug van het spitten, het kost verschrikkelijk veel tijd en ruimte, het is moeilijk en je hebt geen idee of de grond waarin je teelt wel gezond is.

Waarom willen we het dan toch? Omdat het zo ontzettend leerzaam is. Omdat een (moes)tuin een zeer contextrijke leeromgeving is waar je er echt heel veel onderwijs aan kunt koppelen. Elena bespreek zes leerlijnen met de deelnemers:

- Leren tuinieren
- Natuurlijke invloeden op de groei van planten
- Natuur- en wetenschappelijk onderwijs en duurzaamheid
- Gezondheid en voeding
- Geïntegreerde leeromgeving
- Persoonlijke groei van het kind

Na dit inkijkje in alles wat je zou kunnen leren van een moestuin, nemen we de keuzes door die om de hoek komen bij het maken van een teeltplan. Bepalend zijn natuurlijke factoren als tijd, ruimte en budget, maar ook als die duidelijk zijn is er nog heel veel te kiezen. Houd daarbij rekening met de intrinsieke motivatie van de leerkracht, om voor genoeg motivatie te zorgen. De checklists van Elena helpen bij het maken van allerlei afwegingen. Gouden tips zijn 'houd het teeltplan simpel' en kies gewassen die in te zetten zijn voor meerdere leerlijnen (voorbeeld ui: leren tuinieren, anatomie bol, voedselopslag).

Afsluiting

Dank aan alle inleiders, organisatoren en deelnemers!

Voor iedereen is er een zadenpakket, gratis beschikbaar gesteld door zadenbedrijf RijkZwaan.

Laat ons weten wat je van de middag vond en wat je eraan had via

<https://goo.gl/forms/pb92P3fjH0wRrTBc2>